

Міністерство охорони здоров'я України
Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»

ІННОВАЦІЙНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ

*Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю*

5 квітня 2012 р.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Іваніцька О.С., Рибалов О.В.

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

у статті розглянуті інноваційні методики викладання стоматологічних дисциплін, які дозволять студенту стати фахівцем і особистістю, яка здатна генерувати нові ідеї, самостійно, критично та професійно думати, бачити проблему, знаходити шляхи раціонального її вирішення.

Ключові слова: інформаційні ресурси, комп'ютерні технології, професійний потенціал.

Сучасний етап суспільного розвитку настійно вимагає від вищої освіти переходу від її традиційної моделі, яка полягала у передачі стандартних знань, умінь та навичок, до такої, що орієнтована на формування професіонала інноваційного типу, здатного швидко реагувати на виклики глобального світу. Сучасна модернізація освіти, що спрямована на оптимізацію навчального процесу, його індивідуалізацію, заохочення студентів до глибокого оволодіння знаннями, не може не позначитись і на викладанні у вищих медичних закладах.

Пасивне навчання - одна з найголовніших перешкод на шляху до ефективного оволодіння знаннями студентами. Тому завданням кожного викладача вищої медичної школи повинно стати впровадження активних методів навчання студентів з тим, щоб не тільки дати майбутньому фахівцю певний обсяг знань, але і забезпечити тісний зв'язок теорії з практикою, сприяти розвитку нестандартного стилю мислення, створити атмосферу співробітництва і розвитку навичок професійного спілкування. Саме в цьому і полягає перехід від традиційних форм навчання до інноваційних.

Одним із шляхів підвищення якості навчання є використання сучасної комп'ютерної техніки та засобів телекомунікації, які дозволяють більш ефективно використовувати інтелектуальний потенціал професорсько-викладацького складу та студентів.

Вже не виникають сумніви щодо того, що електронні презентації повинні стати звичним доповненням до лекцій та практичних занять. Популярність таких презентацій пояснюється просто - це доступність, простота подання матеріалу та ефективність результату. На сьогоднішній день потребує подальшого розвитку позитивна практика використання відео-лекцій та on-line трансляцій оперативних втручань. Необхідно продовжувати роботу над створенням мультимедійних навчальних посібників та інших засобів інтерактивного навчання. Вже сьогодні студенти нашої академії мають досить широкий доступ до серверів мережі Інтернету, що дозволяє на більш високому рівні підготувати реферат, швидко відшукати потрібну книгу тощо.

Втім при використанні інформаційних ресурсів слід мати на увазі, що вони здатні не лише стимулювати розвиток особистості, але й можуть перешкоджати цьому розвитку. Наприклад, захоплення Ін- тернетом, де легко можна знайти оброблену інформацію з будь-якої проблеми, зменшує інтерес до першоджерела і роботи з книгою; програми комп'ютерного тестування витісняють творчі форми ауді- торного навчання тощо.

У зв'язку з цим очевидно, що комп'ютерні технології не можуть повністю вирішити проблему ефективності та якості навчального процесу. Необхідно не забувати, що ніяка новітня електронна машина не замінить кваліфікованого педагога, викладача, вченого. Тому в процесі навчання слід поєднувати різні методи і форми навчання, використовувати як традиційні, так й інноваційні підходи до проведення занять - лекцій та семінарів. Хоча, як і раніше, лекція залишається провідною ланкою навчального процесу у медичному вузі, однак необхідно відзначити, що класичний стиль читання лекцій має певні недоліки. Не секрет, що саме «класична» лекція вважається однією з авторитарних форм навчання, в яких головною є діяльність суб'єкта викладання - викладача, а залежною, пасивною є власне навчальна діяльність суб'єкта навчання - студента. Лектор викладає матеріал, студенти автоматично слухають і конспектують, а на практичних заняттях переказують почуте і прочитане. У результаті суб'єкти навчання фактично перетворюються на об'єкти навчання, від яких не вимагається аналізу знань, що вони отримують, а почуте від викладача вважається істиною, яку неможливо опротестувати.

Сучасна лекція, безумовно, має бути більш інтерактивною, причому активізація засвоєння матеріалу повинна досягатися налагодженням постійного зв'язку між викладачем і студентами. Регулярне звертання лектора до аудиторії з проблемними запитаннями, прохання навести відомі приклади клінічних випадків, які б ілюстрували теоретичні положення, можуть перетворити традиційну лекцію у напружений інтерактивний процес пошуку розв'язання актуальної проблеми спільними зусиллями викладача і студентів. На таких лекціях слухачі знаходяться у постійному процесі «співмислення» з лектором, а знання, засвоєні таким чином, стають справжнім надбанням студентів, краще запам'ятовуються та легко актуалізуються. Для посилення пізнавальної активності можливе застосування такої методики читання лекції, як «активне лекторство», коли весь лекційний матеріал поділений на міні-лекції, що пропонується для обговорення їх студентами. У такому випадку навантаження постійно переноситься з викладача на студентів і навпаки.

Отже, мова йде про необхідність на лекціях створювати такі умови, ставити такі проблемні запитання, при вирішенні яких студенти зможуть переосмислити обсяг власних знань та оціняти його по- новому. В цьому випадку викладач має думати не тільки про те, що викладається, а й про те, наскільки цей матеріал ефективно засвоюється слухачами.

Ще більші можливості для впровадження новаторських ідей у навчальну діяльність надають практичні заняття. Періодично такі заняття можливо проводити нетрадиційно: у формі групових дискусій, ділових ігор, «мозкових штурмів» тощо. Подібне проведення заняття може значно підвищити зацікавленість та активність студентів, що позитивно позначається на рівні засвоєння ними навчального матеріалу. Адже саме в цьому випадку студенти вчаться виробляти та висловлювати власну думку, доводити свою точку зору. При

проведенні практичних занять навіть у традиційній формі можуть використовуватись деякі новації, такі, наприклад, як складання кросвордів. При підготовці кросвордів студентам необхідно ретельно опрацювати теоретичний матеріал, звертаючись до конспектів лекцій, підручників та додаткової літератури. Така нестандартна форма завдання стимулює пізнавальну діяльність, творчі начала майбутніх спеціалістів.

Сучасні методика викладання пропонують значно ширше використовувати тестування студентів (зазвичай комп'ютерне). І для цього є переконливі підстави. Адже тести дають змогу досить швидко і просто здійснити перевірку знань студентів, особливо коли йде мова про засвоєння категоріального апарату, фактологічного матеріалу, чіткі схеми лікування тощо. Однак, при цьому важко не погодитись із Філінім Д.В., який вказує на те, що в вищих медичних закладах в якості контролю знань на головному місці повинна все ж таки залишатись співбесіда між педагогом та студентом, завдяки якій майбутні спеціалісти навчаються мислити, грамотно та чітко висловлювати свою думку, що дозволить швидко і якісно діагностувати захворювання та призначати лікування.

Необхідно вказати, що інтерактивні технології навчання є потужним засобом розвитку інтелектуального і професійного потенціалу не тільки студента, а й викладача. Цей інноваційний стиль освітньої діяльності перетворює викладача на партнера студента на шляху самовдосконалення і досягнення нових висот професійного зростання. У цих умовах викладач одержує право не знати відповіді на окремі питання, що виникли у студента, а їх пошук здійснювати разом із студентом в процесі спільної роботи.

Таким чином, застосування сучасних методик навчання дозволяють студенту стати фахівцем і особистістю, яка здатна генерувати нові ідеї, самостійно, критично та професійно думати, бачити проблему, знаходити шляхи раціонального її вирішення, усвідомлювати, де і яким чином здобуті знання можуть бути використані, висувати гіпотези вирішення завдання, робити узагальнення і прогнози, мати потребу самовдосконалюватись та навчатись протягом усього життя.